

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

Szentgyörgyi Albert mint gyógyszeripari tanácsadó – a Servita Rt története 1945-1948

X. Gyógyszerészettörténeti Nyári Egyetem, Kalocsa

2013 július 11-14

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

Budapest, 1945

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

- A kormányserveket **1944 november elejétől** a nyugati országrészbe telepítették, **1944 december végére** Budapest körül bezárult az ostromgyűrű.
- **1944. 12. 10 – 1945. 10. 17.:** a budapesti gyógyszerészhallgatókat kitelepítették Németországba
- A gyógyszertörzskönyvezés **1944. 11. 10 – 1945. 09. 27.** között szünetelt.

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

- **Utolsó törzskönyvi bejegyzés 1944. 11. 10-én:**
  - Prochinin tableta 0,5 mg (Vereinigte Chininfabriken Zimmer & Co. G.m.b.H.)
  - Aktival draszté (Straub Sándor „Diachemia”)

Első törzskönyvi bejegyzések 1945. 09. 27-én:

- Tetrajodphenolphtalein (később Cholograph) (dr. Körösy Ferenc)
- **Servita C solutum injekció** (dr. Gözsy és Tsai)

Az első törzskönyvezett penicillinek a hazai piacon

- 1946. 09. 28.: Penicillin „Hayden” 100.000 Oxford Egység
- 1946. 10. 23.: Penicillin „Lilly”
- 1946. 10. 26.: Penicillin „Squibb” 200.000
- 1946. 11. 22.: Penicillin „Squibb” 100.000 Oxford Egység
- 1946. 12. 02.: Penicillin „Imperial” 100.000 Oxford Egység

Forgalmazó:

Servita Gyógyszergyár és Vegyipari Rt.

Megjegyzés:

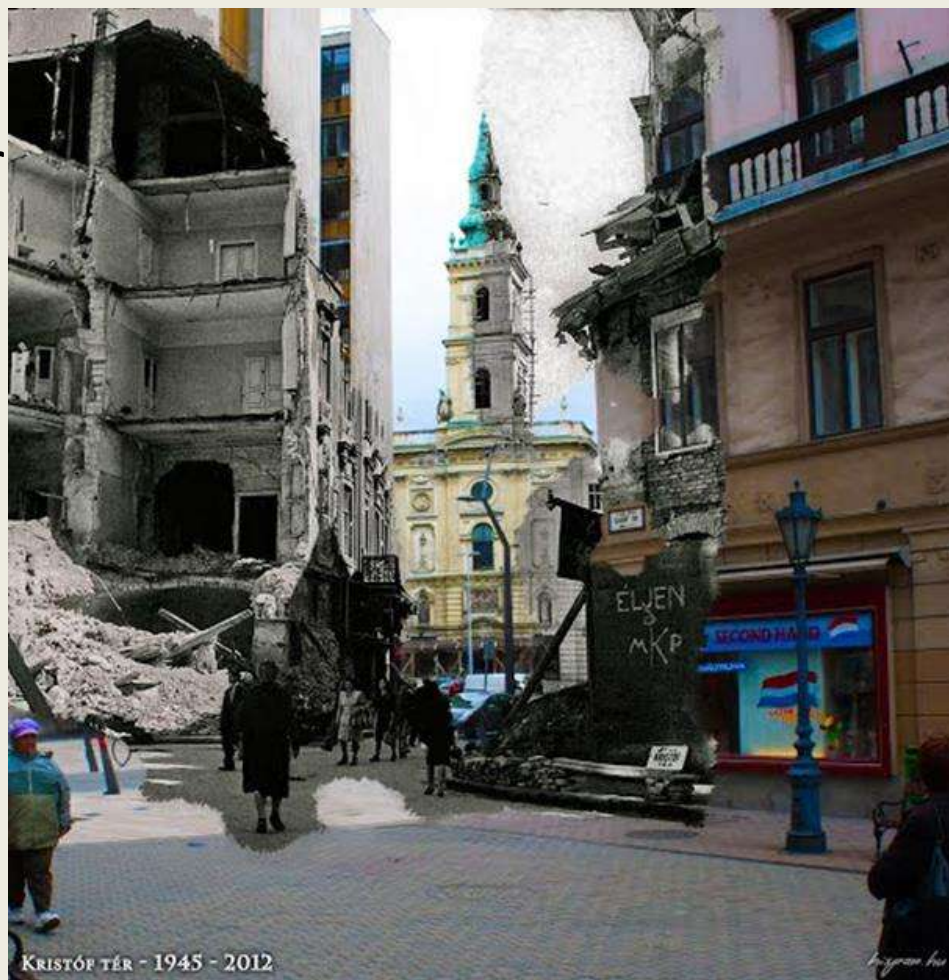
- Az első hazai penicillin késztermék külföldi alapanyagból (1947. 04. 11.): **Penicillin Retard Palik** (100.000 OE) – Palik és Tsai Gyógyszer és Vegyészeti Gyár Rt.
- Az első hazai penicillin hazai alapanyagból: **Fungin** (1948. 06. 02.) – Phylaxia Szérumtermelő Rt.

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

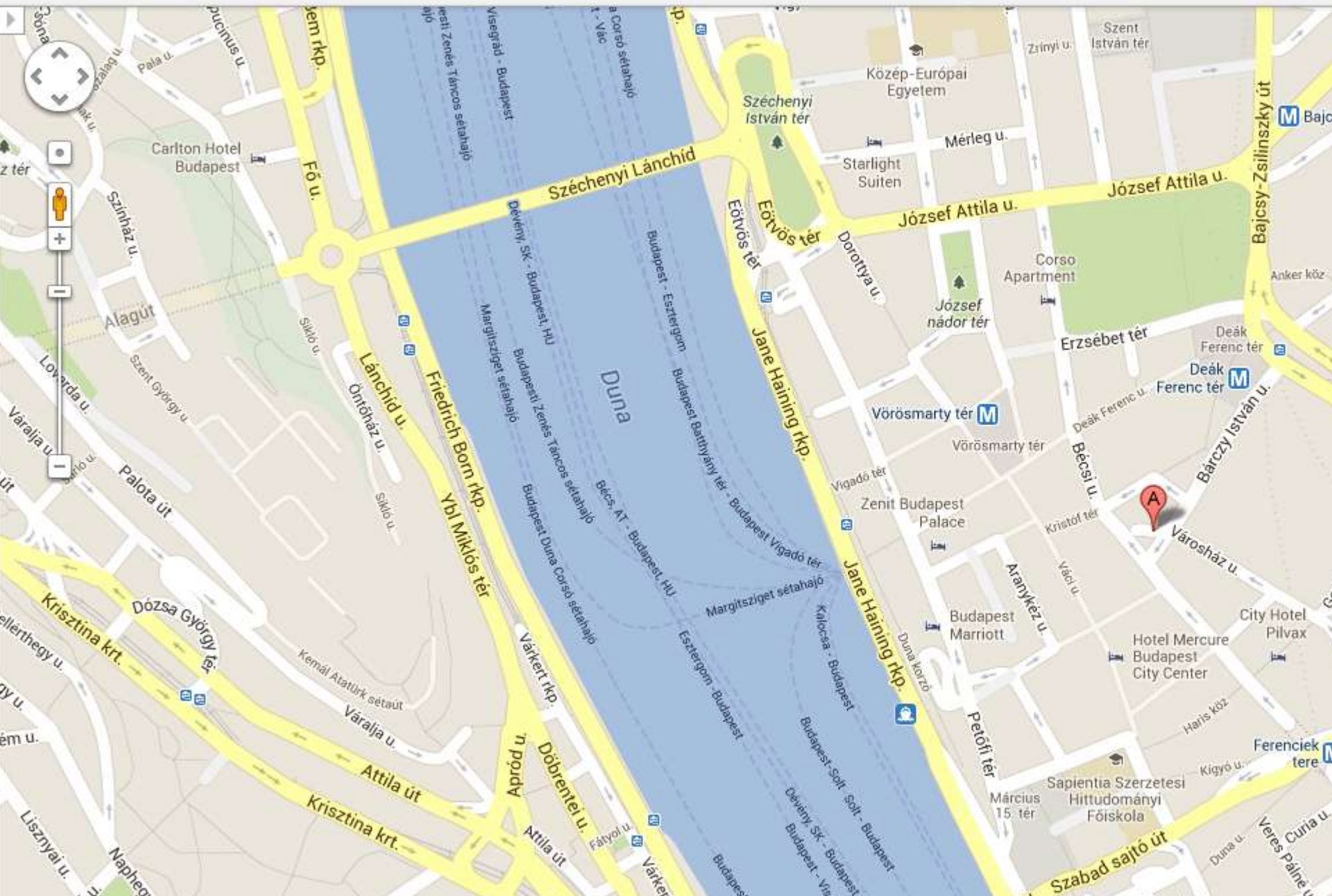
Servita...

1945. 09.: Servita-Labor

(pecsétje szerint Servita-Labor
Dr. Gözsy és Társai, Budapest,
IV. Kristóf tér 4.)

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

- **1946. 05. 07-én egy OKI (Országos Közegészségügyi Intézet) levélben Servita Laboratórium**
- **1946. 08. 26-án egy másik OKI levélben már Servita Gyógyszergyár és Vegyipari Rt. (központ: Budapest, Somogyi Béla út 1.)**

Alapítók és részvényesek:

- **dr. Szent-Györgyi Albert**
- **Dr. Gözsy Béla**
- **Deutsch Sándor**
- **Dr. Seidl Ottó**
- **dr. Schermann Vilmos**
- **dr. Ráth István (vezérigazgató)**
- **Welczer Dezső**
- **dr. Zemplén Géza**

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

- Ismert nevek

- **Szent-Györgyi Albert:** Nobel-díjas biokémikus (1937), orvos
- **Zemplén Géza:** iskolateremtő szerveskémikus (Kossuth díjas, enzim-, szénhidrát- és flavonoidkémia)
- **Gözsy Béla:** gyógyszerész, később a kanadai Montreal Egyetem biokémia professzora
- **Deutsch Sándor** nagyvállalkozó (Hungária Vegyi és Kohóművek vezérigazgatója (1936-ban felajánlották, hogy legyen Kereskedelmi Miniszter, de a felesége nemet mondott)
- **Dr. Ráth István:** fogorvos (1921, Berlin), olajipar (1925-1933, Románia), Szájsebészeti Klinika (1941, Budapest), közben vegyipari gyártóüzem szervezése

Zemplén Géza

Szent-Györgyi Albert

Deutsch Sándor

Ráth István

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

- **Szent-Györgyi Ráth „felfedezettjeként” került a Servitába**
- **A Servita máig az egyetlen magyar gyógyszer cég, ahol Nobel-díjas volt a kutatási igazgató**
- **Szent-Györgyi ekkor (1945 -1947) a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem nyilvános rendes tanára és a Biokémiai Intézet igazgatója**

Támadások a Servita ellen

1946. november 3-án és november 6-án kelt levelükben Szent-Györgyi és Ráth a penicillin forgalmazása és a Servita Rt.-t ért támadások ügyében fordultak Bán Antal iparügyi miniszterhez és Molnár Erik népjóléti miniszterhez.

A vállalatról egy cikk jelent meg a Szabad Nép 1946. november 3-i számában, amely azzal a váddal illette a részvénytársaságot, hogy a penicillin forgalmazásával nagy haszonra tettek szert, miközben több beteg a magas ár miatt nem jutott hozzá az életmentő gyógyszerhez.

A szóban forgó cikk névtelenül jelent meg a kommunista párt lapjában, és nem csak a Servita Rt.-t, hanem más gyógyszergyárakat (Wander, Richter, Egger Gyógyszer és Vegyészeti Gyár) is hasonló vádakkal illettek.

http://mnl.gov.hu/a_het_dokumentuma/szentgyorgyi_albert_levellei.html?page=5#kapcs_anyagok

A gyógyszerész, a gyógyszertár, a gyógyszer

**1947. 07. 03-n közlemény jelent meg a Magyar Szó című újságban:
„Feketetőzsdézett is Nagy Ferenc”**

- **Nagy Ferenc miniszterelnök (1946. 02. 04. – 1947. 06. 01.)
Ő vezette be a forintot (1946. 08. 01.)**

A nem egészen 2 éve még nagy kormányzati becsben álló Ráth állami megítélése gyökeresen megváltozott (mint ahogyan a kormány is) és az akkor megszokott recept alapján a nép ellenségeként állították be.

Arról is fennmaradt beszámoló, hogy mindez a valóságban hogyan zajlott le, amelyből kiderül az is, hogy Ráth sorsa e tekintetben összefonódott Szent-Györgyi Albertével.

Fénykép 1954-ből (Ráth és Szent-Györgyi mások társaságában amikor Szent-Györgyi elnyerte a Laskar-díjat (Seven Winds, USA)

Köszönöm szépen a figyelmet